

2083/4.

Domokos, J. (Budatétény):

EGY FALUSI UTCA GUBACSAI (cecid.).

DIE GALLEN EINER DORFSTRASSE (cecid.).

Szerző kiadása.	
Megjelent Editum	} 1940. XII. 30.
Ára belföldön Inlandpreis	} Pengő 1.32
Ára külföldön Auslandpreis	} Pengő 2.00
Kapható a követ- kező címen :	Erhältlich auf der folgenden Adresse :
K ö f a r a g ó - G y e l n i k V. Budapest, I., Csap-utca 4. III. 20.	
Megrendelésnél hivatkozzék a következő jel- zésre :	Bei Bestellung bitte sich auf die fol- gende Bezeichnung berufen :

AGRÁRTUDOMÁNYI EGYESÜLET
KÉRT- ÉS SZŐLŐGAZDASÁGTUDOMÁNYI KARRAL
KÖNYVTÁRA
NAPLÓSZÁM: 4326/4

BORBÁSIA NOVA 4.

Typographia
E. Kripinger
VI., Izabella-u. 72a

2083/4

KERTÉSZETI ÉS
SZŐLÉSZETI FŐISKOLA
KÖNYVTÁRA
Folyóirat lalt. sz. 3571

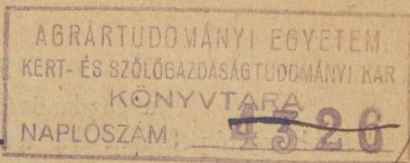
LELTÁR

1977.

Domokos, J. (Budatétény):

EGY FALUSI UTCA GUBACSAI.

DIE GALLEN EINER DORFSTRASSE.

2014 APR 24

Két éve annak, hogy Budatétényben a Szt. István úton lakom. A néhány évvel ezelőtt felosztott, délkeletre lejtő, valamikor szőlőterületen átvezető cca. 400 m. hosszú és 15 m. széles utat a gyalogjárótól 50 cm. mély árok választja el. Az út forgalma csekély, ennek megfelelően jórészt befüvesedett. Talaja lösz. A kis forgalom és kevés hulladék miatt a szokványos ruderalis növényzet nitrofitái csak szórványosan fordulnak elő, helyettük egynyári és évelő fűvek adnak, különösen az idei nedves évben gazdasági értékű szénát. Az útra néző még eladatlan vagy kerítetlen parcellák fűvét is kaszálják, az ezeken és a saját kertemben gyűjtött gubacs fajokat is az út „flórájához” sorolom. Legérdekesebb az út felső végén fekvő szarmata mészkő kibúvások miatt legkevesebbé bolygatott cca. 200 ö² területrészt, amely növényzetében a tétényi fennsík flórájának kicsinybeni foglalatát.

Hivatalból jövet és menet, valamint alkalmi sétálgatások során szedtem itt, amint erre kedvem kerekedett a gubacsokat Balás Géza barátomnak, aki azokat meghatározta ill. revidálta. Kítűnt ezek során, hogy utcám tekintélyes számú novummal gazdagította a magyar flórát. Ezek leírását és egyes fajok diagnosztikáját kiegészítését ugyancsak Géza barátom végezte. A többit már elintézte a lokálpatriotizmus, meg az a (ugyan azt hiszem alaptalan) félelem, hogy talán ki találják építeni az utamat, és ennek folytán nyom nélkül tűnik majd el az egész „flora”. Ezt akarom megelőzni, amikor utam „kutatásának” eredményeit közreadom, egyrészt, hogy jó hírért öregbítsem és más utcákat versenyre szólítsak fel, másrészt, hogy az ilyenfajta kényelmes botanizálás kiadós voltára hívjam fel a figyelmet.

Megjegyzem még végezetül, hogy felsorolásomban Balás Géza egy régebbi cikkében körvonalazott elvet követtem és nem vettem fel pl. a levéltetvek okozta elalaktalodásokat sem. Ezekkel jegyzékemet könnyen a kétszeresére duzzaszthattam volna.

Felsorolás :

(a gazdanövények névsorrendjében)

A bizonyító példákat B a l á s G é z a gyűjteményében helyeztem el.

Achillea millefolium — *Rhopalomyia millefolii* F. Lw.*Ajuga chamaeptytis* — **Asphondylia Massalongoi* R ü b s.

A bimbók zárva maradnak, megnagyobbodnak és 8—10 mm hosszú, szőrös egy-kamrájú gubaccsá alakulnak. Átmérőjük a lárva-kamránál 5 mm., a felső harmadban -3 mm. A gomba-myceliummal bélelt lárva-kamrában magános sárga nyű tartózkodik, mely a gubacsban alakul imágóvá.

Eriophyes ajugae N a l.*Alyssum montanum* — *Dasyneura alyssi* K i e f f.

Ez év őszén gyűjtöttem néhány — már üres, száraz — gubacsát. A gyűjtött példányok nagy részben terminálisan helyezkedtek el, némelyiknél azonban a hajtás a gubacsot túlnöve, folytatta fejlődését.

Artemisia campestris — *Boucheella artemisiae* B c h é.*Artemisia vulgaris* — *Eriophyes artemisiae subtilis* N a l.*Rhopalomyia n. sp.* — A hajtásokon

— különösen a levélhóraljban — mintegy 5 mm. magas, kúpalakú kinövések, melyek a csúcukon több, visszahajló foggal nyílnak. Rendszerint többesével, egymással összenöve található. Ilyen zsúfolt előfordulásnál a hajtás is eltorzul. A gubacs belsejében halványpiros nyű él. — Általában az egész gubacs a *Chrysanthemum vulgaren* élő *Rhopalomyia tanaceticola* gubacsaira emlékeztet. Az eddigi irodalomban nem találtam róla említést.

Asperula cynanchica — *Dasyneura asperulae* F. Lw.*Phyllocoptes minutus* N a l.

Bromus inermis — *Mayetiola sp.* A szár tövén, laterálisan, valamivel a talaj színe alatt elhelyezkedő, 15 mm. hosszú, 10 mm. átmérőjű gumó-szerű képződmény. A gubacsot hosszában felmetszve, arról könnyen megállapítható, hogy a levél-hüvely megvastagodásából keletkezett. A megvastagodott levélhüvely-rész a szárról lefejtethető, mely esetben közte és a szár között a gubacsot okozó fehér, (kb. 3 mm. hosszú) nyüvek is fellelhetők. Egy száron nem ritkán két gubacs is képződik s minden gubacsban több (3—8) cecidozoa él.

Az általánosan használt gubacshatározók (Houard, valamint Ross határozó-könyve) nem említik e gubacsot. Baudys egyik dolgozatában (Prispevek k rozsireni zoocecidii v Jugoslavii a zemich sousednich". — Bulletin de l'école supérieure d'agronomie Brno Sign. C. 13. p. 6.) *Bromus sterilis* gazdanövényről „*Hymenoptera sp.*“ megjelöléssel ismertet hasonló elváltozást Horvátországból (1928-ban). Néhány évvel később (1933-ban) Cristinsio Olaszországból, ugyancsak *Bromus sterilis*-ről közli, jó rajzok és részletes leírás kíséretében (Marcellia vol. XXVIII. p. 31—32).

Capsella bursa pastoris — *Eriophyes drabae* Nal.

Centaurea micranthos — *Aylax jaceae* Schrk.

Eriophyes centaureae Nal.

Centaurea Sadleriana — *Aylax Rogenhoferi* Wachtl.

Eriophyes centaureae Nal.

Chenopodium album — *Eriophydarum gen. et sp.*

Rendellenes szőrözet a levelek fonákán (= Moesz 259. szám).

Chondrilla juncea et *f. spinulosa* — *Cystiphora sp.* (Ross — Hedicke ¹⁾ No. 691.)

A tő és szárlevelek színén 4—5 mm átmérőjű, gyengén felhólyagosodó, többé-kevesbbé élénk-piros, közepükön kissé elhalványuló foltok, melyeket olykor sárga udvar vesz körül. Egy-egy levélen rendszerint több gubacs fejlődik ki, mely esetben azok a szárleveleken sorban helyezkednek el. Az ilyen szárlevelek felfelé görbülnek, vagy megsodródnak. A tőlevelek gubacsai többnyire élénkebb színűek és így szembetűnőbbek. A levelek színén a gubacs falát csak az epidermis alkotja, melyen át látható a gubacs belsejében lévő magános, sárga nyü. A levél fonákon a gubacsok erősebben (2 mm-re) emelkednek ki és vastagabb faluak. Május 12-én már teljesen kifejlődött, sőt részben már üres gubacsokkal ellepett tőleveleket gyűjtöttünk. Ezekből már a gyűjtés napján tömegesen bújtak elő a nyüvek, hogy bábozódás végett a talajba hatoljanak. A nevelő-üvegekben elhelyezett nyüvekből két hét múlva (május 26-án) jelentek meg az első imágók.

1.) Ross-Hedicke: Die Pflanzengallen (Cecidien) Mittel- und Nordeuropas. — Jena, 1927.

Houard: Les Zoocecidies des Plantes d'Europe et du Bassin de la Méditerranée. — Paris, 1909—1913.

Eriophyes chondrillae Can.*Cornus sanguinea* — Craneiobia corni Gir.*Coronilla varia* — Asphondylia sp. (= Moesz 375. szám)

Tömegesen fordult elő. Számos virágzatban a termések túlnyomó része gubacsosodott volt. A gubacsosodott termések sokkal gyorsabban fejlődnek mint a normálisak. A virágzatban még lehet virág, amikor a gubacsot már elhagyta okozója.

*Cecidomyidarum gen. et sp. (Ross - Heddicke No. 784.)

Corylus avellana — Eriophyes avellanae Nal.*Crataegus monogyna* — Dasyneura crataegi Winn.

Crepis rhoeadifolia — *Cystiphora sp. (Ross - Heddicke No. 823.; Houard No. 6137.; Trotter in Marcellia VI. 1907. p. 26. No. 8.).

Cynodon dactylon — Lonchaea lasiophthalma Macq.*Cytisus austriacus* — Asphondylia cytisi Frfld.*Daucus carota* — Kiefferia pimpinellae F. Lw.*Dorycnium sericeum* — Asphondylia dorycnii F. Lw.

Echium vulgare — *Asphondylia sp. (Ross - Heddicke No. 914.; Houard No. 4746.).

A bimbók zárva maradtak és mintegy 5—6 mm hosszú, 4—5 mm átmérőjű gubaccsá alakultak (az egészséges bimbó -3 mm. átmérőjű). A gubacs belsejében a bibe és a porzó nem fejlődik ki. A csésze-levelek többé-kevésbé pirosra színeződtek. A gubacs belső falát gomba-mycelium borítja, a lárva-kamrában magános sárga nyü, mely a gubacsban alakul imágóvá.

Euphorbia cyparissias — Bayeria capitigena Br.*Dasyneura subpatula Br.*Filipendula hexapetala* — Dasyneura ulmariae Br.*Galium mollugo* — Geocrypta galii F. Lw.*Galium verum* — Eryophyes galii Karp.*Lactuca saligna* — *Eriophyes lactucae Can.

A virágok torzultak és elzöldültek, egyes virágok helyén apró levélkékből álló, szabálytalan halmazok fejlődtek. Többé-kevésbé a hajtások is torzultak, olykor rendellenesen elágazódtak. A levelek széle felfelé szorosan besodródott.

Lepidium draba — *Eriophyes drabae* Nal.

Ceuthorrhynchus pleurostigma Marsh.

Lepidium ruderales — *Eriophyes drabae* Nal.

Linaria genistifolia et *vulgaris* — *Diodaulus linariae* Winn.

Linum tenuifolium et *perenne* — *Dasyneura Sampaiana*

T a v a r.

Lotus corniculatus — *Asphondylia melanopus* Kieff.

Contarinia loti Deg.

Medicago lupulina — **Dasyneura Jaapiana* R ü b s.

Medicago sativa et *varia* — *Asphondylia Miki* Wachtl.

Contarinia medicaginis Kieff.

Dasyneura ignorata Wachtl.

Melandryum album — *Wachtliella lychnidis* Heyd.

Orlaya grandiflora — *Eriophyes peucedani* Can.

Potentilla recta — *Xestophanes Szépligetii* Balás.

Prunus spinosa — *Eriophyes phloeocoptes* Nal. var. *pruni*

spinosae Nal

Rosa canina — *Rhodites eglanteriae* Htg.

Rhodites rosae L.

Wachtliella rosarum Hardy.

Salvia nemorosa — *****Aylax ? nemorosae*** Balás n. s p.

Mintegy három mm. átmérőjű, gömbölyded, egy-kamrájú, igen vékony-falu gubacs, mely egy makkocskából alakult, míg a szomszédos három makkocska teljesen elsatnyult. A gubacsot körülzáró csésze többé-kevésbé megnagyobbodott és felrepedt. A gubacs kiindulási helyén nyélbe keskenyedő, míg csucsán (rendszerint kissé oldalt álló) barna szemölcsben végződik. A gubacs átvágott fala egynemű, vagyis a lárvakamra körül nincsen u. n. belső védő-réteg elkülönülve.

E gubacsról az eddigi irodalomban nem találtam említést. A *Salvia officinalis*-ről ismeretes *Aylax salviae* Gir. gubacsától különbözik: csekélyebb nagysága, magános lárvakamrája és igen vékony fala által. — Okozóját még nem sikerült felnevelnem, de valószínűleg az *Aylax* nemzetségbe tartozik s ezért *Aylax ? nemorosae* névvel jelölöm.

Először (1938. X. 15.-én) Budapesten a Sas-hegyen gyűjtöt-

tem. Későbbi lelőhelyei: Budatétény (leg. Domokos), Esztergom és Pomáz. Mindegyik helyen bőven volt gyűjthető. Ugy látszik, hogy hazánkban nem ritka, de csak nyár végén és ősszel gyűjthető, mert tavaszra lehullik.

Eriophyes salviae Nal.

Salvia pratensis — Eriophyes salviae Nal.

Sanguisorba minor — Eriophyes sanguisorbae Can.

Scabiosa ochroleuca — Orneodes grammodactyla Z.

Seseli dévényense — Eriophyes peucedani Can.

Silene longiflora — Wachtliella lychnidis Heyd.?

Részben a *Melandryum album* gubacsával azonos alakú, de nem szőrözött gubacsok.

Sisymbrium orientale — Eriophyes drabae Nal.

Sonchus oleraceus — Cystiphora sonchii F. Lw.

Stachys annua — Asphondylia sp.

A párta nem nyílik ki; rendszerint alig, -- vagy egyáltalán nem -- látszik ki a csészéből. A bors-nagyságu gubacs aránylag nagy lárvakamrájának falát gombamycelium borítja. A magános, sárga nyű a gubacsban alakul imagóvá. Egy-egy fertőzött növényen vagy hajtáson a virágok túlnyomó része elgubacsosodott, mely esetben a hajtások rövid izközűvé fejlődnek s így gyűjtésük illetve felismerésük aránylag könnyű.

Stachys recta — Eriophyes solidus Nal.

Wachtliella stachydis Br.

A gyűjtött növények némelyikén a gyakoribb hajtás- és levél deformáción kívül a virágok egy része is deformálódott volt. (L.: H o u a r d i. m. II. p. 848. No. 4863.)

Teucrium chamaedrys — Copium clavicorne L.

Phyllocoptes teucrii Nal.

Teucrium montanum — Copium teucrii Host.

Thymus serpyllum s. l. — Eriophyes Thomasi Nal.

Torilis anthriscus — Eriophyes peucedani Can.

Trifolium repens — Dasyneura trifolii F. Lw.

Ulmus scabra — Eriophyes filiformis typicus Nal.

Eriosoma lanuginosum Htg.

Byrsocripta gallarum Gmel.

Urtica dioica — Dasyneura urticae Perris.

Verbascum austriacum — *Ischnonyx verbasci* Vallot

Veronica spicata — *Jaapiella veronicae* Vallot?

A hajtás csúcán eltorzult, egymásra hajló levelek, melyeket rendellenes, fehér szőrözet borít. A hajtás gyakran túlnövi a gubacsot és a virágzat is kifejlődik. Az irodalom *Veronica spicata*ról nem említi ily elváltozást, de okozója talán a *Veronica chamaedrysen* gyakori *Jaapiella veronicae*-vel azonos.

Vinca herbacea — **Dasyneura (Perrisia) vincae* Kieff. et Trott.

A hajtások csúcán a kiszélesedett és kanalasan begörcbülő levelek mintegy 1 cm. hosszú, rügyalaku gubacsot alkotnak. — Az eddigi irodalom *Vinca herbacea*-ról dipterocecidiumot egyáltalán nem említi, de kétség-kivül azonos a Trotter által leírt (in Marcellia vol. II. 1903. p. 23. No. 72) *Vinca major* gubaccsal, mely — tudomásom szerint — eddig csak Itáliából volt ismertes.

Brassica oleracea var. *capitata* f. *rubra* — *Ceuthorrhynchus pleurostigma* Marsh.

Összesen 71 faj, 64 gazdanövényen.

Közülük Magyarországra új 11 faj (*-al jelölve), a tudományra új 2 faj (**-gal jelölve).

M e g j e g y z é s e k.

1. Adventív növényeken gubacsokat sohasem találtam. Az uton *Amarantus albus*, *Ambrosia artemisiaefolia*, *Erigeron canadensis* stb.-ben nincsen hiány, de sem itt, sem másutt nem láttam rajtuk gubacsokat. Ugyanaz a helyzet a legtöbb idegenföldi származású kerti növénynél is. Ugy látszik hiányzanak a hozzájuk tartozó benszülött rovarfajok, nincs meg a „biocönosis“. Annyira feltűnő ez, ill. oly biztosan számíthatunk minden benszülött növényünknel annak valamely gubacsára, hogy általánosságban az idegen származás bizonyítására használhatjuk fel a gubacsok hiányát. (pl. *Datura*, *Hyoscyamus*). További érv ez amellett, hogy a levéltetvek okozta elváltozások nem számíthatók a gubacsok közé, u. is ilyenek az adventív növényeken is találhatóak.

2. Gubacsokban legszegényebb évszak a tavasz, a legtöbbet nyártól ősziig találni. Van néhány faj, amelyet már májustól egészen késő ősziig szedhetünk, ilyen pl. a *Cystiphora sonchi* és a *Chondrilla Cystiphorája*. Az atkagubacsok száraz meleg nyáron korábban és bőségesebben, az ideikhez hasonló hűvös, nedves

nyáron későbben és gyéribben, főleg nyár derekától szedhetők.

3. Legkiadósabb gubacsgyűjtő helyek az utak széle és bolygatott területek (erdővágás, szántó, kert). Ilyen jellegű helyeken sokszor ritkább fajokból is tömeget gyűlthetünk, pl. kertemben az *Asphondylia Massalongoi*-ból.

4. Egyes gubacs fajokat legbiztosabban a kaszálás után fejlődő másodlagos sarjuhajtásokon találunk, pl. az *Artemisia vulgaris*-on a *Rhopalomyia sp.-t*, a *Diodaulus linariae-t* *Linaria vulgaris*-on.

Aufzählung der auf einer Strasse Budatétény-s (bei Budapest) und den angrenzenden Gründen gesammelten Gallen. Von den insgesamt 71 Gallen sind 11 neu für Ungarn (*), 2 neu für die Wissenschaft (**).

Die Gallen wurden von Herrn G. v. Balás (Budapest) revidiert bzw. bestimmt, die Belege sind in seinem Herbar einzusehen. Auch für die Ergänzungen einiger Diagnosen und die Beschreibung der Nova bin ich Ihm zum Danke verpflichtet.

Die in der Aufzählung nach einigen Arten gegebenen Beschreibungen und Ergänzungen, sowie die Biologie der Gallen im Allgemeinen betreffenden Bemerkungen werden nachstehend in deutscher Sprache gegeben.

Asphondylia Massalongoi R ü b s. — (auf *Ajuga chamaepytis*).

Die vergrößerten Knospen bleiben geschlossen und bilden eine 8—10 mm. lange, 5 mm. im Durchmesser haltende, behaarte einkammerige Galle. In der mit Pilzmycel ausgekleideten Larvenkammer bildet sich die einzelne, gelbe Made zum Imago aus.

Dasyneura alyssii Kieff. — (auf *Alyssum montanum*),

Die im Herbst gesammelten Gallen waren schon trocken und leer. In einigen Fällen ist der Trieb nicht mit der Galle abgeschlossen, sondern setzt sich in einen beblätterten Trieb fort.

Rhopalomyia sp. — (auf *Artemisia vulgaris*).

Auf den Trieben, hauptsächlich in den Blattachsen, etwa 5 mm. hohe konische Auswüchse, welche sich oben mit mehreren zurückgebogenen Zähnen öffnen. Oft sind mehrere Gallen verwachsen und in solchen Fällen wird der Trieb deformiert. Die einzelne Made ist blassrot. Die Galle zeigt eine Ähnlichkeit mit der auf *Chrysanthemum vulgare* lebenden *Rhopalomyia tanaceticola* und ist meines Wissens neu.

Mayetiola sp. — (auf *Bromus inermis*).

Auf dem Stengelgrunde unter der Bodenoberfläche seitlich ausitzende 15×10 mm. grosse, knollenförmige Gebilde. Durchschnitten ist offensichtlich dass die Galle aus einer Verdickung der Blattscheide entstanden ist. Zwischen den verdickten Blattscheidenteil und dem Stengel sind die 3 mm. langen Maden, oft zu 3—8 zu finden.

Die am meisten gebrauchten Bestimmungsbücher (Houard, Ross) erwähnen nicht diese Galle. Baudys führt aber in seiner Arbeit (im Ung. Text.) von *Bromus sterilis*, als „*Hymenoptera sp.*“; aus Kroatien eine ähnliche Galle an. Einige Jahre später gibt Cristinzio aus Italien (ebenfalls auf *Bromus sterilis* gesammelt) eine gute Beschreibung und Zeichnungen in Marcellia vol. XXVIII. p. 31-32.

Cystiphora sp. — (auf *Chondrilla juncea*).

Auf der Oberfläche der Blätter der Blattrosette und der Stengelblätter schwach blasig aufgetriebene, 4—5 mm im Durchmesser haltende, lebhaft rote, der Mitte zu verblassende Flecke, welche manchmal von einem gelben Hof umrandet sind. Zumeist entwickeln sich mehrere Gallen auf einem Blatte, auf den Stengelblättern in einer Reihe stehend. Solche Stengelblätter krümmen sich nach oben, oder rollen sich ein. Die Gallen auf den Rosettenblättern sind meist lebhafter gefärbt und deshalb auffallender. Nach der Blattoberseite zu wird die Wand der Galle nur durch die Epidermis gebildet, durch welche die im Inneren lebende einzige, gelbe Larve sichtbar ist. Auf der Blattunterseite wölben sich die Gallen mehr vor (—2 mm.) und sind dickwandiger.

Asphondylia sp. — (auf *Coronilla varia*).

Häufig. Oft sind im Blütenstand die meisten Früchte in Gallen umgewandelt. Die Gallenfrüchte entwickeln sich viel schneller als die normalen Früchte. Es können im Blütenstand noch Blüten sein wenn die Gallen schon vom Erreger verlassen, leer stehen.

Asphondylia sp. — (auf *Echium vulgare*).

Die Knospen bleiben geschlossen und bilden eine 5—6 mm lange, 4—5 mm im Durchmesser haltende Galle. (Die gesunde Knospe ist 3 mm im Durchmesser.) In der Knospe sind der Stempel und die Staubfäden nicht ausgebildet. Die Kelchblätter sind rotgefärbt. Die innere Wand der Galle ist mit Pilzmyzel

überzogen, in der Larvenkammer findet sich eine einzelne gelbe Made welche in der Knospe zum Imago heranwächst.

Eriophyes lactucae C a n. — (auf *Lactuca saligna*).

Ausser den von N a l e p a (In „Neuer Katalog der bisher beschriebenen Gallmilben . . .“, Marcellia vol. XXV. p. 161.) erwähnten Fällen sind auch die Triebe deformiert, manchmal abnorm verzweigt (Zweigsucht). Die Blattränder sind nach Oben eng eingerollt.

Aylax ? nemorosae B a l á s n. sp. — (auf *Salvia nemorosa*),

Galle etwa 3 mm im Durchmesser, rundlich, einkammerig, sehr dünnwandig, aus einer Teilfrucht gebildet. Die drei Nachbarfrüchtchen kommen nicht zur Entwicklung. Der die Galle einschliessende Kelch ist vergrössert und platzt auf. Die Galle ist dem Anheftungspunkt zu in einen Stiel verjüngt und ist (zumeist etwas zur Seite gerückt) mit einer braunen Warze gekrönt. Die durchschnittene Wand der Galle ist einheitlich (ohne Innengalle)

Von dieser Galle konnte ich in der Literatur keinen Nachweis finden. Unterscheidet sich von *Aylax salviae* (nur auf *Salvia officinalis* beobachtet): ist kleiner, einkammerig, und sehr dünnwandig. Die Cecidozoe zu erziehen ist mir bisher noch nicht gelungen, doch gehört sie sicherlich zur Gattung *Aylax* und erhält demnach den Namen *Aylax nemorosae*. Die Galle fällt im Winter ab.

Asphondylia sp. — (auf *Stachys annua*).

Die Blüte bleibt geschlossen und bildet eine Pfefferkorn-grosse zumeist vom Kelch eingeschlossene Galle. Die Wand der Larvenkammer ist mit Pilzmycel ausgekleidet. Die einzelne gelbe Made wandelt sich in der Galle zum Imago. Auf einzelnen Pflanzen oder Trieben sind die Mehrzahl der Blüten in Gallen umgewandelt, in solchen Fällen sind die Stengelglieder verkürzt.

Wachtliella stachydis B r. — (auf *Stachys recta*).

Auf einigen der gesammelten Pflanzen waren ausser der häufigen Trieb- und Blatt-deformation auch ein Teil der Blüten deformiert (Lit. im ung. Text).

Jaapiella veronicae V a l l o t ? — (auf *Veronica spicata*).

Die Blätter der Triebspitzen sind deformiert, eingebogen, dicht weiss behaart. Oft setzt sich der Trieb weiter im Blütenstand fort. In der Literatur wird keine ähnliche Deformation der

V. spicata erwähnt, doch könnte sie von der auf *V. chamaedrys* gewöhnlichen *Jaapiella v.* verursacht sein.

Dasyneura (Perrisia) vincae Kieff. et Trott. — (auf *Vinca herbacea*).

Die verbreiterten und löffelförmig eingebogenen Blätter der Triebspitze bilden eine etwa 1 cm. lange, knospenförmige Galle. Bisher wurde in der Literatur von *Vinca herbacea* noch keine Dipterocecidie beschreiben, doch ist sie jedenfalls mit der von Trotter (in Marcellia Vol. II. 1903. p. 23. No. 72.) von *Vinca major* beschriebenen Galle identisch, welche, meines Wissens bisher nur aus Italien bekannt wurde.

B e o b a c h t u n g e n.

1. Es konnte auf Adventivpflanzen keine Gallen beobachtet werden. Es ist dies so auffallend, dass beim fehlen von Gallen auf einer Pflanzenart auf dessen fremden Ursprung geschlossen werden kann.

2. Die an Gallen reichsten Jahreszeiten sind der Sommer und der Herbst, nur wenige Arten, z. B. *Cystiphora sonchi* und *Cystiphora sp.* auf *Chondrilla juncea*, kommen schon vom Mai bis spät in den Herbst vor. Die durch Gallmilben verursachten Gallen sind in Jahren mit trockenen warmen Sommer häufiger und früher zu finden als in kühlen regnerischen Jahren.

3. Die besten Gallenfundplätze sind Ruderalstellen (Waldschläge, Äcker, Gärten, Wegränder). Hier können oft sonst seltene Arten in grosser Zahl gesammelt werden.

4. Manche Gallen, z. B. die neue *Rhopalomyia sp.* (auf *Artemisia vulgaris*) können am sichersten auf den nach der Mahd sich entwickelnden secundären Trieben gesammelt werden.

2083/4
3571

